

Inlichtingen

Mette Meerdinkveldboom

T 06 15 28 13 82

E m.meerdinkveldboom@barneveld.nl

Datum

9 juli 2026

Onderwerp

Doorwerking rekenkameronderzoek
Schuldhelpverlening Nijkerk.

Bijlagen

-

Aan de raad van de gemeente Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Geachte gemeenteraad,

In 2021 heeft de Rekenkamer Vallei en Veluwerand een onderzoek uitgevoerd naar [schuldhulpverlening in de gemeente Nijkerk](#). Dit onderzoek richtte zich op de vraag of de toenmalige aanpak van schuldhulpverlening, zoals de gemeente Nijkerk die georganiseerd had, effectief was.

In juni 2021 hebben wij hierover een rapport aangeboden aan de gemeenteraad. Op 13 juli 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen deze uit te voeren.

In de afgelopen maanden hebben wij in een zogeheten doorwerkingsonderzoek gekeken hoe het college de aanbevelingen heeft uitgevoerd. In deze brief informeren wij u hierover. Onze bevindingen zijn gebaseerd op een brief van het college aan de rekenkamer van 9 september 2025 in reactie op vragen die we gesteld hebben. Daarnaast zijn documenten bestudeerd en interviews afgenomen met ambtenaren en de bestuurlijke portefeuillehouder en twee organisaties die vrijwillige hulp bieden aan inwoners met schulden.

Hoofdconclusie doorwerkingsonderzoek

De belangrijkste conclusie is dat de gemeente Nijkerk de aanbevelingen van de rekenkamer heeft opgevolgd. De gemeente heeft in de tussentijd gewerkt aan een beleidsplan Schuldhelpverlening 2021-2025, een bijbehorend uitvoeringsplan en beleidsregels opgesteld. Er is ingezet op het beter bereiken van de doelgroep en er zijn afspraken gemaakt over het doorverwijzen van hulpvragen. Indien er klachten zijn over een uitvoerende partij, dan handelt de gemeente Nijkerk die nu zelf klachten af.

Bevindingen over de opvolging van aanbevelingen uit 2021

Aanbeveling 1:

Actualiseer de doelen en beoogde resultaten en de beleidsregels op het gebied van schuldhulpverlening.

Het college heeft deze aanbeveling opgevolgd. Er is een nieuw beleidsplan opgesteld waarin landelijke als lokale ontwikkelingen zijn meegenomen. In dit beleidsplan zijn een missie, visie en strategische, maatschappelijke doelstellingen opgenomen. Deze doelstellingen zijn uitgewerkt in een uitvoeringsplan

met concrete acties. Het college monitort het behalen van de onderdelen uit het uitvoeringsplan door middel van een (kwalitatief) overzicht met de stand van zaken. De beleidsregels schuldhulpverlening zijn geactualiseerd in 2024.

Het Beleidsplan Schuldhulpverlening is inmiddels ingehaald door het Overkoepelend Beleidsplan Sociaal Domein (vastgesteld door de raad op 17 april 2025) waarin het (hoofd) thema Bestaanszekerheid is opgenomen. Het Overkoepelend Beleidsplan Sociaal Domein komt in beginsel in de plaats van alle andere beleidsplannen, dus ook in plaats van een nieuw Beleidsplan Schuldhulpverlening. Op verzoek van de raad is er een kadernotitie opgesteld. Met deze kadernotitie stelt de gemeenteraad de kaders vast waarbinnen het college uitvoeringsprogramma's ontwikkelt. Er wordt nu gewerkt aan het uitvoeringsprogramma dat tweejaarlijks wordt aangepast. De gemeente onderzoekt momenteel of de visie en kaders voldoende zijn voor de eisen die in de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening staan met betrekking tot een beleidsplan voor Schuldhulpverlening.

In het Overkoepelend Beleidsplan Sociaal Domein is aandacht voor het feit dat in het geval van geldzorgen bij inwoners van de gemeente, er een grotere kans is op problemen op andere leefgebieden binnen het sociaal domein. Organisatiebreed binnen het sociaal domein is aandacht voor zorgen over geld bij inwoners, al dan niet met multiproblematiek.

Bij de behandeling van het rekenkamerrapport in 2021, droeg de raad het college aanvullend op om in de ontwikkeling van het nieuwe beleid ook aandacht te besteden aan de onderwerpen bureaucratievrije ruimte, overerving van armoede (generatiearmoede) en gendersensitiviteit. De gemeente heeft een onderzoek naar bureaucratievrije ruimte afgerond. Ook zet de gemeente in op integraler werken met als doel de bureaucratie te verminderen en professionals in gezamenlijkheid meer handelingsruimte te bieden. De aanpak van generatiearmoede is opgenomen in het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2025 en de gemeente zou onderzoeken in hoeverre de Nijkerkse aanpak voor generatiearmoede voldoende is en of hier extra inzet voor nodig is. Ook gender-sensitieve beleidsontwikkeling is benoemd in het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2021-2025. Zowel generatiearmoede als gendersensitiviteit zijn ook onderdeel van de bredere inclusie-opgave. Dit wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma behorende bij het Overkoepelend Beleidsplan Sociaal Domein. Eén van de stappen die hierin wordt gezet, bestaat uit het besteden van aandacht aan generatiearmoede via lessen op school (financiële vaardigheden) en informatieavonden voor ouders. In het Sociaal Team van de gemeente wordt gekeken naar belemmerende issues per inwoner. Als gender een issue is waardoor iemand wordt gehinderd, kijkt het Sociaal Team wat nodig is.

Aanbeveling 2:

Creëer een goede informatievoorziening over de toegang tot hulpverlening.

Deze aanbeveling is eveneens opgevolgd. Dit is belangrijk, omdat de ervaring leert dat inwoners van Nijkerk niet zo snel om hulp vragen, maar hun problemen liever zelf oplossen. Dat geldt zeker voor geldproblemen, waarbij schaamte een grote rol speelt. Daarom doet de gemeente veel om inwoners waarvan de verwachting is dat ze makkelijk in de schulden komen, te bereiken. Op de website van de gemeente is duidelijk gemaakt waar inwoners terecht kunnen voor hulp en ondersteuning. Er is een aantal verschillende flyers over het voorkomen van schulden en aanpak van armoede verspreid bij maatschappelijke partners van de gemeente. Wekelijks staat in de gratis huis-aan-huiskrant informatie over schuldhulpverlening en ook via de social mediakanalen van de gemeente en de maatschappelijke partners wordt praktische informatie over ondersteuning bij schulden gedeeld.

De regeling voor zelfstandigen met financiële problemen is overgeheveld naar de regio Amersfoort, omdat daar specifieke expertise aanwezig is. Meer ondernemers uit Nijkerk dan voorheen, maken nu gebruik van deze regeling. Doordat zij daar een grotere mate van anonimiteit ervaren, wordt de drempel om hulp te vragen verlaagd.

Hulp voor statushouders met financiële problemen krijgt steeds meer aandacht, net als andere moeilijk te bereiken groepen. Ook Humanitas en SchuldHulpMaatje, twee maatschappelijke organisaties die hulp bieden aan inwoners met financiële problemen, zijn in gesprek met de gemeente om te gaan werken aan het vinden en bereiken van inwoners met schulden.

Waar ten tijde van het rekenkameronderzoek in 2021 nog overlap bestond in het aanbod van vrijwillige en professionele schuldhulpverlening, is dat nu niet meer het geval. Er zijn afspraken gemaakt over de verdeling van het aanbod tussen de professionele en vrijwillige hulpverleners. De gemeente ziet hier nauwlettend op toe.

Aanbeveling 3:

Laat beleidsdoelstellingen terugkomen in de subsidiebeschikkingen.

De gemeente heeft deze aanbeveling opgevolgd met oog voor verschil tussen professionele organisaties en vrijwilligersorganisaties.

Bij de grotere subsidiepartners, zoals de Bibliotheek of welzijnsorganisatie Sigma, zijn concrete monitoringsafspraken gemaakt die bijdragen aan het inzichtelijk maken van de maatschappelijke effecten van hun activiteiten. Voor kleinere organisaties die voornamelijk draaien op vrijwilligers, zijn er geen concrete monitoringsafspraken gemaakt. De gemeente wil de vrijwilligersorganisaties, zoals SchuldHulpMaatje en Humanitas, administratief niet zwaar belasten. Zo komt de subsidie zoveel mogelijk terecht bij de uitvoering van activiteiten. In de subsidiebeschikking voor deze organisaties wordt wel benoemd dat hun gesubsidieerde activiteiten moeten bijdragen aan het beoogde maatschappelijk effect van de gemeente. Om zicht te houden op de besteding van de middelen spreekt de gemeente deze subsidiepartners elk kwartaal en zijn er jaargesprekken waarbij effectiviteit en doelmatigheid aan de orde komen. Organisaties geven onder meer aan wat hun bereik is onder inwoners met schulden en zij verstrekken informatie over schuldhulptrajecten.

Aanbeveling 4:

Laat PLANgroep en de vrijwilligersorganisaties gezamenlijk afspraken maken over het doorverwijzen van hulpvragen door PLANgroep naar de vrijwilligersorganisaties.

Deze aanbeveling is opgevolgd. Ten tijde van het rekenkameronderzoek uit 2021 was het voor de vrijwilligersorganisaties niet altijd duidelijk hoeveel en welke hulpvragen (de betaalde) uitvoeringsorganisatie PLANgroep (nu Verder Groep) kon doorverwijzen naar de vrijwilligersorganisaties. Dat had te maken met het feit dat in Corona-tijd vrijwilligers van Humanitas en SchuldHulpMaatje wel bij inwoners thuis mochten komen, maar medewerkers van Verder Groep niet. In die tijd was het aantal doorverwijzingen dus hoger.

Over het doorverwijzen van Verder Groep naar Humanitas en SchuldHulpMaatje (en andersom) zijn sindsdien afspraken gemaakt. Daardoor is de afstemming verbeterd. Mocht dit veranderen, dan kunnen organisaties dit tijdens verschillende overlegmomenten met de gemeente aangeven en wordt naar een oplossing gezocht.

De gemeente, Verder Groep en de vrijwilligersorganisaties weten elkaar tegenwoordig te vinden wanneer er bij één van de organisaties een piek in hulpvragen ontstaat. Gezamenlijk wordt dit dan opgelost. Ook stemmen de organisaties en de gemeente met elkaar af als een schuldhulpvraag te complex wordt voor de vrijwilligersorganisaties en doorverwijzing nodig is.

Aanbeveling 5:

Overweeg om klachten over de uitvoerende partij(-en) te laten indienen bij- en te laten afhandelen door- de gemeente.

Deze aanbeveling is opgevolgd. De gemeente Nijkerk handelt klachten over de uitvoerende partij nu zelf af, volgens de interne klachtenprocedure.

Tot slot

De rekenkamer hoopt u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben over de bevindingen en conclusies uit dit doorwerkingsonderzoek. De rekenkamer is uiteraard bereid tot het geven van een nadere toelichting als daar behoefte aan is.

Tot slot spreekt de rekenkamer haar dank uit aan het college, de ambtenaren en de vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties voor de medewerking aan het onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Dr. Mark Pen
Voorzitter rekenkamer

Rekenkamer Vallei & Veluwerand
p/a Gemeente Barneveld
Postbus 63
3770 AB Barneveld
M.Meerdinkveldboom@Barneveld.nl

Uw brief van	4 juni 2026	Ons kenmerk	2163628
Uw kenmerk		Bijlage	-
Datum	8 juli 2026	Behandeld door	M. Kampman
Onderwerp	Doorwerkingsonderzoek Rekenkamer - bestuurlijke reactie	Team	Beleid Sociaal Domein

Geachte heer Pen,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw brief over het doorwerkingsonderzoek naar het rekenkameronderzoek schuldhulpverlening in de gemeente Nijkerk.

Wij danken de Rekenkamer Vallei en Veluwerand voor dit zorgvuldige onderzoek en voor de heldere wijze waarop u de opvolging van de aanbevelingen uit 2021 in beeld heeft gebracht. Wij waarderen het dat de Rekenkamer concludeert dat de gemeente Nijkerk de aanbevelingen uit het eerdere onderzoek heeft opgevolgd. Die conclusie herkennen wij.

Sinds het oorspronkelijke onderzoek is gericht gewerkt aan het versterken van de schuldhulpverlening in Nijkerk. Daarbij is ingezet op actualisatie van beleid en beleidsregels, verbetering van de informatievoorziening en toegang tot hulp, heldere afspraken in de samenwerking tussen professionele en vrijwillige hulpverleners en een zorgvuldige inrichting van de afhandeling van klachten. Wij zijn verheugd dat de Rekenkamer constateert dat deze stappen zichtbaar hun beslag hebben gekregen.

Wij herkennen eveneens uw observatie dat schuldhulpverlening zich de afgelopen jaren verder heeft ontwikkeld binnen een bredere beweging in het sociaal domein. In Nijkerk is bestaanszekerheid inmiddels nadrukkelijk verankerd in het Overkoepelend Beleidsplan Sociaal Domein 2025–2040 en wordt deze lijn concreet uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma sociaal domein 2026–2027. Daarmee wordt schuldhulpverlening niet als een op zichzelf staand beleidsterrein benaderd, maar als onderdeel van een integrale aanpak waarin vroegsignalering, toegankelijkheid, preventie en

samenhang tussen leefgebieden centraal staan.

Wij vinden het waardevol dat de Rekenkamer ook benoemt dat de gemeente aandacht heeft voor groepen die minder makkelijk bereikt worden en dat in de praktijk steeds nadrukkelijker wordt gewerkt aan een benadering die aansluit bij de leefwereld van inwoners. Juist bij geldzorgen is dat van groot belang. Schaamte, complexiteit en samenloop met andere problematiek maken dat inwoners niet altijd snel om hulp vragen. Daarom blijven wij inzetten op duidelijke communicatie, laagdrempelige ondersteuning en een goede samenwerking met maatschappelijke partners en vrijwilligersorganisaties.

Tegelijk zien wij dit positieve oordeel niet als een eindpunt, maar als een bevestiging dat de ingezette ontwikkeling de juiste richting heeft. De opgaven rond bestaanszekerheid, schulden en armoede vragen om blijvende aandacht en bestuurlijke alertheid. Wij blijven daarom werken aan verdere doorontwikkeling van een toegankelijke, samenhangende en effectieve ondersteuning van inwoners met geldzorgen. Daarbij nemen wij ook het punt mee dat u benoemt over de verhouding tussen de bredere beleidskaders van het sociaal domein en de eisen die de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening stelt aan gemeentelijk beleid op dit terrein. Wij bezien dit zorgvuldig in de verdere uitwerking.

Wij danken u voor uw betrokkenheid en voor de constructieve wijze waarop u de doorwerking van de aanbevelingen heeft onderzocht.

Met vriendelijke groet,

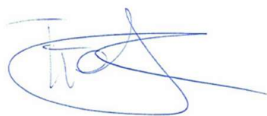
Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de heer drs. J.G. de Jager

de burgemeester,

mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek